

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛУ ПОСЛОВАЊА БАНАКА

БАНКАРСКИ СЕКТОР У СРБИЈИ

Извештај за IV тромесечје 2015. године

мај 2016. године

Садржај:

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ.....	3
1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије	3
1.2. Концентрација и конкуренција.....	4
2. ПРОФИТАБИЛНОСТ	6
2.1. Показатељи профитабилности	6
2.2. Структура резултата	8
2.3. Оперативни добитак	10
2.4. Оперативни расходи	11
3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	12
3.1. Ниво и структура	12
3.2. Класификована актива.....	14
3.3. Кредити.....	15
3.3.1. Проблематични кредити.....	17
4.1. Структура извора средстава.....	24
4.2. Депозити	25
4.3. Укупно кредитно задужење банака.....	27
4.4. Обавезе према иностранству	28
4.5. Субординиране обавезе.....	29
5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ.....	31
6. ЛИКВИДНОСТ БАНАКА.....	33
7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА.....	34
8. ДЕВИЗНИ РИЗИК	37
9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ.....	38

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ

1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије¹

Банкарски сектор Србије је на крају децембра 2015. године чинило 30 банака са организационом мрежом од 1.730 пословне јединице (12 мање у односу на крај претходног тромесечја) у којима је било запослено 24.257 лица (130 мање у односу на крај претходног тромесечја).

Табела 1.1. Преглед одабраних параметара банкарског сектора Србије

(у млрд РСД, у %)

	Број банака	Актива		Капитал		Мрежа		Запослени	
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Број посл. јединица ¹⁾	Учешће	Број	Учешће
Банке у власништву домаћих лица	7	729	23,9%	139	22,5%	473	27,3%	5.752	23,7%
Државне	6	550	18,0%	87	14,1%	416	24,0%	5.142	21,2%
Приватне	1	179	5,9%	52	8,4%	57	3,3%	610	2,5%
Банке у власништву страних лица	23	2.319	76,1%	480	77,5%	1.257	72,7%	18.505	76,3%
Италија	2	796	26,1%	176	28,4%	248	14,3%	4.155	17,1%
Аустрија	3	453	14,9%	93	15,0%	214	12,4%	3.397	14,0%
Грчка	4	395	13,0%	90	14,5%	291	16,8%	4.412	18,2%
Француска	3	316	10,4%	49	7,9%	213	12,3%	2.558	10,5%
Остали	11	359	11,8%	72	11,6%	291	16,8%	3.983	16,4%
Укупно банкарски сектор	30	3.048	100,0%	619	100%	1.730	100%	24.257	100%

¹⁾ Пословне јединице обухватају све облике делова пословне мреже: централе, филијале, експозитуре, шалтери и друге пословне јединице.

Извор: Народна банка Србије

Тренд смањења укупног броја запослених у банкарском сектору Србије, присутан последњих неколико година, настављен је и током четвртог тромесечја 2015. године. Код 16 банака се смањио број запослених за укупно 336 лица, 11 банака је повећало број запослених за укупно 206 лица, док су три банке пословале са непромењеним бројем запослених у односу на крај претходног тромесечја. Седам банака је смањило пословну мрежу, и то за укупно 14 организационих јединица, а проширења пословне мреже је било код свега две банке и то за по један организациони део.

Укупна нето билансна актива банкарског сектора Србије је на крају децембра 2015. године износила 3,047.8 млрд дин. (повећање за 1,3% у односу на крај

¹ Сви подаци у Извештају дати су на основу извештаја које су банке дужне да достављају Народној банци Србије, а које нису ревидирали екстерни ревизори, нити је њихова исправност била предмет непосредне контроле Народне банке Србије.

претходног тромесечја), а укупан билансни капитал 619,1 млрд дин. (смањење за 3,8% у односу на крај претходног тромесечја).

Банке у већинском власништву домаћих лица (приватних лица и Републике Србије) су у односу на претходно тромесечје незнатно смањиле тржишни удео (са 24,1% на 23,9% уз раст билансне суме од 0,6%), док је учешће банака у већинском власништву страних лица незнатно повећано (са 75,9% на 76,1% уз раст билансне суме од 1,6%).

Доминантно учешће у банкарском сектору Србије и даље имају банке пореклом из Италије, Аустрије, Грчке и Француске (12 банака) са укупним учешћем од 64,3% - незнатно повећање учешћа за 0,1 п.п. у односу на крај претходног тромесечја.

1.2. Концентрација и конкуренција

Банкарско тржиште Србије и даље одликује задовољавајући степен конкуренције и ниска концентрација активности. Вредност Херфиндал-Хиршмановог² индекса указује на одсуство концентрације у свим посматраним категоријама (видети Табелу 1.2.1.). Већ дужи период највише вредности Херфиндал-Хиршмановог индекса забележене су код депозита (превасходно депозита становништва) и прихода од накнада, док је најнижа вредност код кредита становништву.

Учешће десет највећих банака у Србији према критеријуму нето билансне активе износи 76,8%, у укупним нето кредитима 75,7% и 78,3% у укупним депозитима банкарског сектора. Код десет највећих банака је и преко 80% депозита становништва и прихода од накнада.

² Херфиндал–Хиршманов индекс концентрације се израчунава као сума квадрираних учешћа појединачних банака у укупној категорији која се посматра (актива, кредити, депозити итд.). Вредност показатеља до 1.000 указује на одсуство концентрације у сектору, вредност између 1.000 и 1.800 на постојање умерене концентрације, а вредност изнад 1.800 на постојање изражене концентрације.

Табела 1.2.1. Показатељи концентрације и конкуренције

(учешће %)	Првих 5 банака	Првих 10 банака	ННІ ¹⁾
Актива	54,2	76,8	796
Кредити (укупни)	52,7	75,7	763
Кредити становништву	49,7	76,2	729
Кредити привредним друштвима	53,7	79,0	782
Депозити (укупни)	53,6	78,3	816
Депозити становништва	56,3	80,4	930
Приходи (укупни)	50,6	76,0	734
Приходи од камата	51,2	75,0	734
Приходи од накнада	56,8	80,2	860

¹⁾ Херфиндал-Хиршман индекс концентрације.

Извор: Народна банка Србије

Редослед десет највећих банака према висини билансне суме на крају децембра 2015. године, уз изузетак Банке Poštanska štedionica A.D.- Beograd и Vojvodanske banka A.D.- Novi Sad које су замениле места и Erste Bank A.D. – Novi Sad која се први пут нашла у првих 10 банака, је непромењен у односу на крај претходног тромесечја. Највећа банка у Србији према овом критеријуму је и даље „Banca Intesa а.д. Београд“ која је, у односу на крај претходног тромесечја, задржала исто тржишно учешће од 16,0%.

Табела 1.2.2. Ранг листа десет највећих банака према критеријуму билансне активе

(у млрд РСД, у %)

	31.12.2014.			30.09.2015.			31.12.2015.			Δ Г	Δ Т
	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг		
Banca Intesa A.D.- Beograd	473	15,9	1	480	16,0	1	488	16,0	1	—	—
Komercijalna banka A.D.- Beograd	406	13,7	2	394	13,1	2	392	12,9	2	—	—
Unicredit Bank Srbija A.D.- Beograd	265	8,9	3	308	10,2	3	308	10,1	3	—	—
Raiffeisen Banka A.D.- Beograd	224	7,5	4	232	7,7	4	234	7,7	4	—	—
Societe Generale banka Srbija A.D.- Beograd	222	7,5	5	219	7,3	5	231	7,6	5	—	—
Agroindustrijska komercijalna banka AIK banka A.D. Beograd	173	5,8	6	178	5,9	6	179	5,9	6	—	—
Eurobank A.D.- Beograd	146	4,9	7	136	4,5	7	141	4,6	7	—	—
Banka Poštanska štedionica A.D.- Beograd	113	3,8	10	123	4,1	9	130	4,3	8	↑	↑
Vojvodanska banka A.D.- Novi Sad	123	4,1	8	127	4,2	8	120	3,9	9	↓	↓
Erste Bank A.D.- Novi Sad	98	3,3	12	105	3,5	12	117	3,9	10	↑	↑

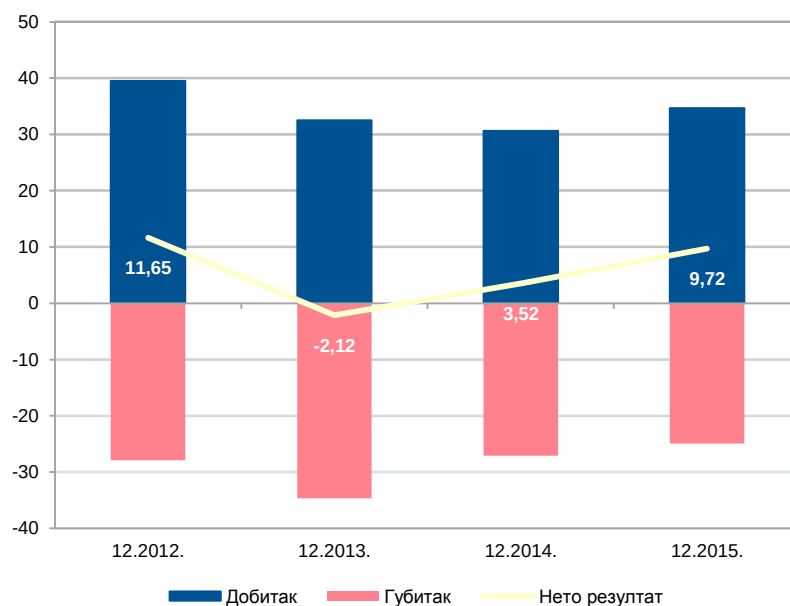
Извор: Народна банка Србије

2. ПРОФИТАБИЛНОСТ

2.1. Показатељи профитабилности ³

Остварени резултати банкарског сектора Србије на крају четвртог тромесечја 2015. године указују на тренд умереног опоравка профитабилности банака. На крају 2015. године на нивоу банкарског сектора Србије је остварен позитиван нето финансијски резултат пре опорезивања у износу од 9,7 млрд динара, што је за 6,2 млрд динара више од износа нето добитка пре опорезивања оствареног у претходној години.

Графикон 2.1.1. **Резултат пре опорезивања**
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

Од укупно 30 банака у Србији на крају 2015. године, са добитком је пословало 17 банака, док је 13 банака остварило негативан финансијски резултат. Присутан је тренд изражене концентрације позиција добитка и губитка на нивоу банкарског сектора, тако да 79% укупног добитка сектора опредељује пет банака са највећим нето добитком, док пет банака са највећим нето губитком чини 85% укупних губитака сектора.

³ У складу с изменама регулативе из области рачуноводства (Контни оквир и обрасци финансијских извештаја), промењена је и методологија за израчунавање одређених показатеља профитабилности, почев од 31.12.2014. године.

Табела 2.1. Преглед банака са највећим добитком и губитком

(у млн РСД)

31.12.2015.

Банке са највећим нето добитком

Banca Intesa A.D.- Beograd	9.683
Unicredit Bank Srbija A.D.- Beograd	6.586
Raiffeisen Banka A.D.- Beograd	4.845
Agroindustrijska komercijalna banka AIK banka A.D.Beograd	3.378
Eurobank A.D.- Beograd	2.901

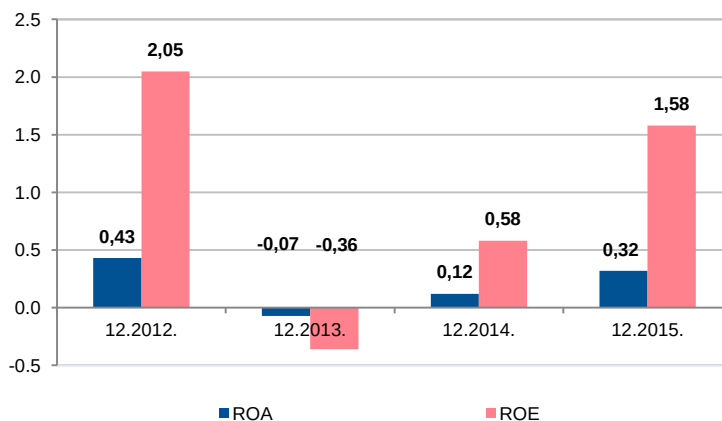
Банке са највећим нето губитком

Нуро Алпе-Adria-Bank A.D.- Beograd	-7.799
Komercijalna banka A.D.- Beograd	-6.414
Piraeus Bank A.D.- Beograd	-3.953
JUBMES banka A.D.- Beograd	-1.790
Telenor banka A.D.- Beograd	-1.250

Извор: Народна банка Србије

Повећање профитабилности банкарског сектора на крају 2015. године је праћено повећањем показатеља профитабилности, пре свега приноса на активу и приноса на капитал. Принос на активу (ROA) на крају 2015. године је износио 0,32% (повећање за 0,20 п.п. у односу на крај 2014. године), док је принос на капитал (ROE) износио 1,58% (раст за 1 п.п. у односу на претходну годину).

Графикон 2.1.2. Показатељи профитабилности банкарског сектора (у %)

Извор: Народна банка Србије.

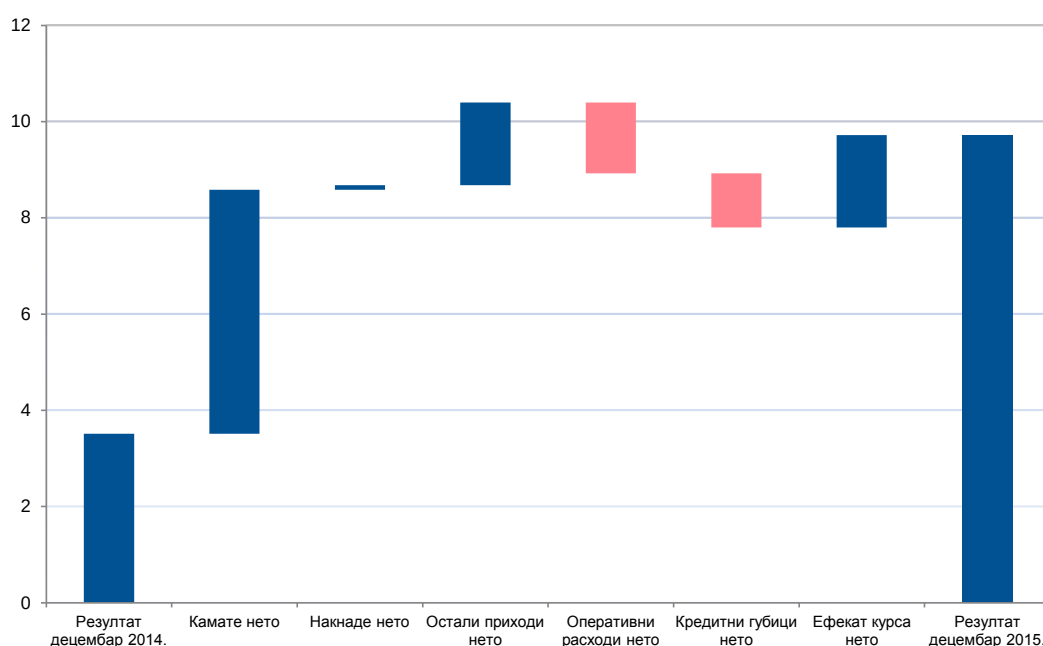
2.2. Структура резултата

Главни покретач пораста нето добитка је био раст нето прихода од камата, док су нешто мањи, али значајан утицај имали и ефекти по основу позитивних курсних разлика и остали нето приходи. Насупрот томе, највећи негативни утицај по остварени резултат потиче од раста нето расхода по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки у 2015. години, чему су у значајној мери допринели налази спроведених Посебних дијагностичких испитивања банака.

Нето добитак по основу камата остварен у 2015. години износи 129,8 млрд дин. и већи је за 4,1% у односу на 2014. годину, захваљујући томе што је темпо пада расхода по основу камата (у поређењу са претходном годином смањени за 28,3%), узрокован општим падом каматних стопа на домаћем и међународном тржишту, био израженији од пада прихода од камата који су мањи за 6,3% у односу на исти период претходне године.

За разлику од прихода и расхода по основу камата, који нису достигли ниво из 2014. године, приходи и расходи по основу накнада и провизија су виши за 3,0% и 10,5% респективно, што је кумулативно утицало на раст нето прихода по основу накнада и провизија за 0,3%.

Графикон 2.2. Структура резултата
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

Нето кредитни губици банкарског сектора остварени у 2015. години износе 59,6 млрд дин. и већи су за 1,9% у односу на оне остварене у 2014. години, захваљујући томе што су нето расходи по основу индиректних отписа билансних позиција за 6,6% већи него у 2014. години (са 56,2 млрд дин. повећани на 60,0 млрд дин.). Нето расход је банкарски сектор забележио и по основу директног отписа ненаплативих потраживања, иако су за 68,8% нижи у односу на оне из претходне године (са 1,4 млрд дин. пали на 447 млн дин.). Једино је по основу резервисања за кредитно-ризичне ванбилансне позиције остварен нето приход, наиме од нето расхода у 2014. години од 811 млн дин., приходи остварени у 2015. години су премашили расходе по истом основу за 808 млн дин.

Нето добитак по основу хартија од вредности износи 2,4 млрд дин. и мањи је у односу на онај исказан за 2014. годину за 13,4%. Једино је код финансијских средстава намењених трговању дошло до повећања нето прихода у односу на оне остварене у 2014. години (за 20,4%), док је нето приход код финансијских средстава расположивих за продају и оних која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, као и нето приход по основу заштите од ризика преполовљен.

Укупни оперативни расходи банкарског сектора износе 114,2 млрд дин. и повећани су за 1,3% у односу на претходну годину, што је у највећој мери последица повећања ставке „Остали расходи“ у делу губитака по основу продаје осталих пласмана. Трошкови зарада на нивоу сектора су у 2015. години повећани за 1,1% а амортизације смањени за 2,4%.

Нето ефекат промене курса динара на резултат банкарског сектора Србије остварен у 2015. години је био позитиван с обзиром да је по том основу остварен нето приход у износу од 10,0 млрд дин., што представља повећање за 23,8% у односу на нето приход остварен у 2014. години. Курсне разлике које се односе на девизна потраживања и обавезе имале су за последицу нето расходе банкарског сектора у износу од 9,4 млрд дин. (у 2014. години по овом основу је забележен нето расход од 50,2 млрд дин.), док је по основу курсних разлика које се односе на потраживања и обавезе са уговореном девизном клаузулом остварен нето приход у износу од 19,4 млрд дин. (у 2014. години по овом основу је забележен нето приход од 58,3 млрд дин.).

Табела 2.2. **Промене кључних елемената профитабилности банака**
(у млн РСД)

	Резултат	Кamate нето	Накнаде нето	Кредитни губици	Ефекат курса
31.12.2015.	9.722	129.785	34.924	59.608	10.003
31.12.2014.	3.516	124.719	34.825	58.484	8.081
Промена:	177%	4%	0%	2%	24%
	↑	↑	↑	↑	↑

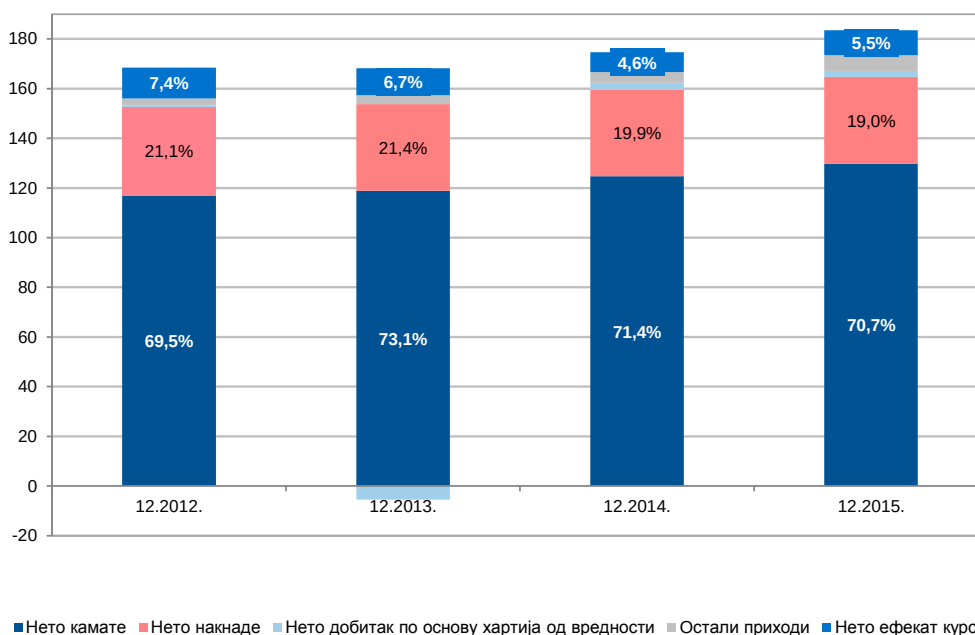
Извор: Народна банка Србије

2.3. Оперативни добитак

Укупан оперативни добитак банкарског сектора остварен у 2015. години је износио 183,5 млрд дин. и већи је за 5,0% у односу на исти из 2014. године. Најзначајнији позитиван допринос повећању оперативног добитка дале су категорије нето прихода од камата, остали пословни приходи и нето приходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле.

У делу осталих пословних прихода, који су са 4,1 млрд дин. повећани на 6,1 млрд дин. најзначајније повећање је било код ставки остали приходи (наплаћени пенали, накнаде штете, исправке материјално безначајних грешака) и прихода од укидања неискоришћених резервисања за обавезе.

Графикон 2.3. **Структура оперативног добитка**
(у млрд РСД)

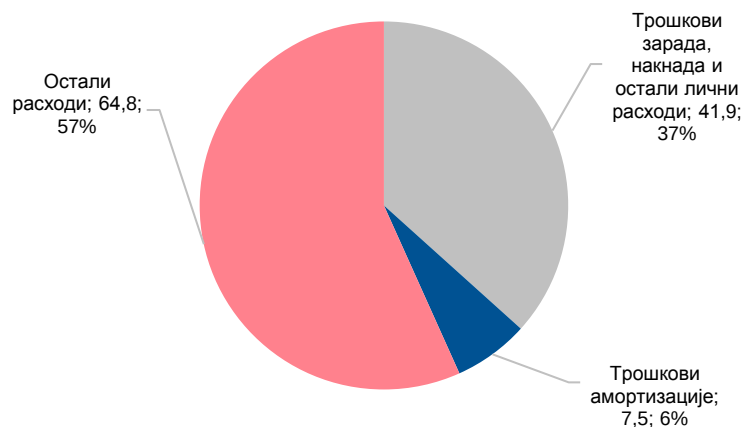
Извор: Народна банка Србије.

2.4. Оперативни расходи

Оперативни расходи⁴ банкарског сектора Србије за 2015. годину износе 114,2 млрд дин. и повећани су за 1,3% у односу на оне остварене у претходној години. Расту оперативних расхода највише је допринело повећање категорије „Остали расходи“ (која је чинила 56,7% оперативних расхода на крају децембра 2015. године) за 1,9% у односу на 2014. годину. Повећање ове ставке је највећим делом последица повећања губитака по основу продаје осталих пласмана, са 261 млн дин. на 1,7 млрд дин. и то првенствено код две банке, а као резултат уступљених потраживања у 2015. години од преко 15 млн евра.

Трошкови који се односе на зараде, накнаде зарада и остале расходе у вези са запосленима (чине 36,7% укупних оперативних расхода) повећани су за 1,1%, а трошкови амортизације (6,6% оперативних расхода) су смањени за 2,4%.

Графикон 2.4. Структура оперативних расхода
31. децембар 2015.

Извор: Народна банка Србије.

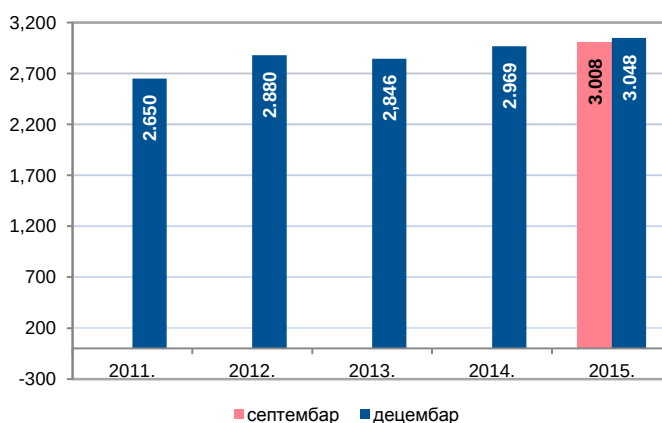
⁴ Оперативни расходи обухватају: трошкове зарада, накнада зарада и остале личне расходе, трошкове амортизације и остале расходе (материјала, производних услуга, нематеријалне трошкове...), у складу са измењеном методологијом.

3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

3.1. Ниво и структура

Укупна нето билансна актива банкарског сектора Србије је на крају децембра 2015. године износила 3.047,8 млрд дин., што представља повећање од 40,3 млрд дин., односно 1,3% у односу на крај претходног тромесечја. Тај раст је још израженији уколико се посматра у односу на крај претходне године (78,9 млрд дин., односно 2,7%).

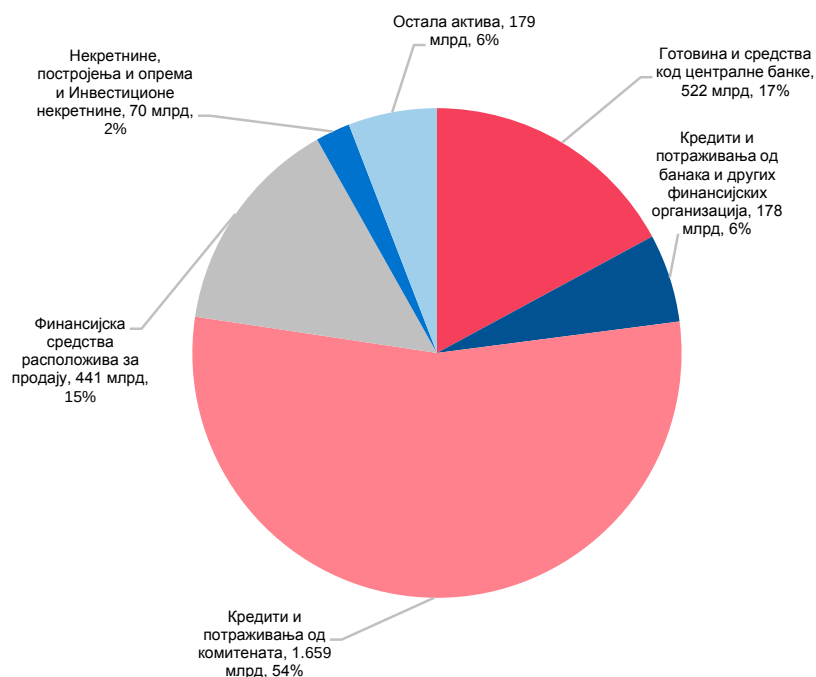
Графикон 3.1.1. Укупна нето актива банкарског сектора
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

Доминантан удео у нето активи банкарског сектора има категорија кредита и потраживања са 60,2%, али уз тенденцију благог пада у поређењу са крајем претходне године (3,9 п.п.) и крајем претходног квартала (2,2 п.п.), која је узрокована падом пласмана другим банкама, док су пласмани комитентима, како на кварталном, тако и на годишњем нивоу, остварили благи раст. Ипак, доминантно учешће ове категорије потврђује усмереност банака на традиционално банкарство. Поред ове категорије, значајно је учешће готовине и средстава код централне банке (17,1%) и финансијских средстава (18,3%), који су у четвртм кварталу остварили раст од 6,8% и 10,0% респективно. Раст финансијских средстава је последица раста улагања банака у државне хартије од вредности (повећање за 50,3 млрд дин.)

Графикон 3.1.2. Структура aktive банкарског сектора
31. децембар 2015.

Извор: Народна банка Србије.

Табела 3.1. Промена кључних позиција aktive банкарског сектора
(у млн РСД, у %)

	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		Номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
Готовина и средства код централне банке	521.506	33.319	35.958	6,8%	7,4%
Кредити и потраживања	1.836.685	-38.791	-65.470	-2,1%	-3,4%
Од банака и ДФО	177.841	-62.831	-66.652	-26,1%	-27,3%
Од комитената	1.658.844	24.040	1.182	1,5%	0,1%
Финансијска средства	559.647	50.838	104.108	10,0%	22,9%
По фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	16.528	2.823	6.145	20,6%	59,2%
Која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	3.972	633	2.255	19,0%	131,3%
Расположива за продају	441.341	42.343	74.133	10,6%	20,2%
Која се држе до доспећа	97.806	5.039	21.575	5,4%	28,3%
Некретнине, постројења и опрема	51.963	2.164	499	4,3%	1,0%
Инвестиционе некретнине	17.739	1.404	2.373	8,6%	15,4%
Остало	60.284	-8.676	1.457	-12,6%	2,5%
Укупна билансна сума банкарског сектора	3.047.824	40.259	78.924	1,3%	2,7%

Извор: Народна банка Србије

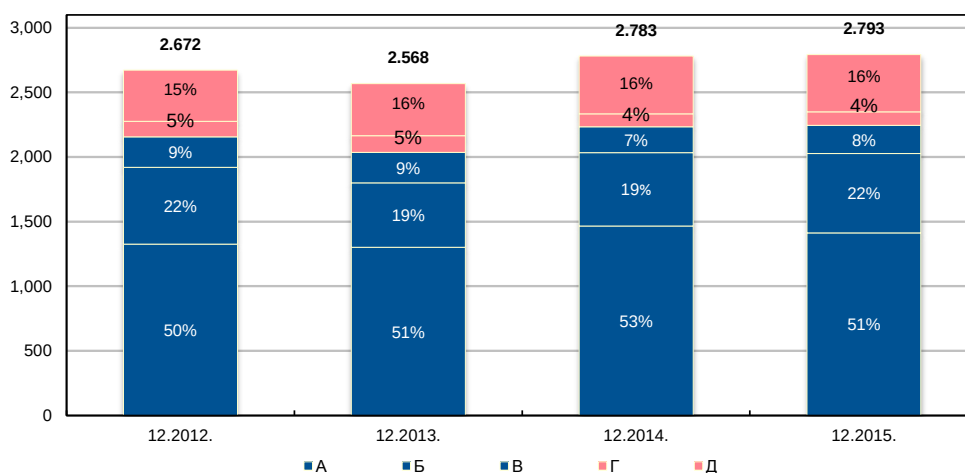
3.2. Класификована актива

Укупна класификована актива (билансна и ванбилансна) на крају децембра 2015. године износи 2.793,2 млрд дин. и већа је за 57,8 млрд дин. (2,1%) у односу на крај претходног тромесечја. Главнина тог раста (45,5 млрд дин.) чини раст ванбилансних ставки које се класификују, док је за преосталих 12,3 млрд дин. увећана билансна актива која се класификује. Раст ванбилансних ставки које се класификују је доминантно условило повећање неискоришћених преузетих обавеза (за 37,3 млрд дин. односно 11,2%).

Најзначајнија промена у структури класификације билансне aktive у односу на претходно тромесечје је померање билансних ставки из категорије А у категорију Б (смањење категорије А за 20,1 млрд дин. односно 1,9% и повећање категорије Б за 27,3 млрд дин. односно 7,3%). Билансна актива класификована у категорије Г и Д (тзв. „лоша актива“) незнатно је већа (за 3,0 млрд дин. односно 0,6%), уз побољшање структуре (посматрано кроз смањење учешћа најлошије категорије за 2 п.п.) и задржано учешће у укупној класификованој билансној активи од 23,6%.

С друге стране, повећање ванбилансних ставки које се класификују за 45,5 млрд дин. имало је првенствено утицаја на повећање категорије А (за 30,0 млрд дин. односно 9,4%) и Б (за 13,5 млрд дин. односно 6,8%). Услед повећања ванбилансних ставки класификованих у категорије Г и Д (тзв. „лоша актива“) за 6,0 млрд дин. односно 15,6%), учешће ванбилансне „лоше active“ је повећано са 6,3% на 6,8% у укупно класификованим ванбилансним ставкама.

Графикон 3.2. Укупна класификована актива
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

Обрачуната регулаторна резервисања за биланс су у четвртом кварталу забележила смањење за 4,1 млрд дин. (0,8%) и износе 484,9 млрд дин., а обрачуната регулаторна резервисања за ванбиланс бележе раст за 0,9 млрд дин. (6,0%) и износе 16,9 млрд дин.

Упркос томе, укупна потребна резерва за процењене губитке по основу кредитног ризика (која се за сваког дужника утврђује као позитивна разлика регулаторних резервисања, с једне стране и збира исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама) је у истом периоду смањена за 26,9 млрд дин. односно за 11,5% на ниво од 206,8 млрд дин. и то услед снажног раста исправки вредности класификоване билансне активе.

3.3. Кредити

Нето кредити банкарског сектора Србије су током последњег тромесечја 2015. године у номиналном износу повећани за 1,2 млрд дин. и на крају децембра износе 1.635,1 млрд динара што је повећање од 0,1%. Када се кредитна активност банкарског сектора посматра на бруто нивоу (пре умањења за исправку вредности), тај раст је био израженији и у четвртом кварталу је износио 25,9 млрд дин. (1,4%).

Повећање кредитне активности на нето нивоу је најизраженије у сектору привредних друштава (12,0 млрд дин. више у односу на крај претходног тромесечја односно 1,7%) и становништва (11,2 млрд дин. односно 1,8%), док је највеће смањење забележено у сектору страних лица и страних банака (20,4 млрд дин. односно за 57,5%).

Табела 3.3. Промена нивоа нето кредита
(у млн РСД, у %)

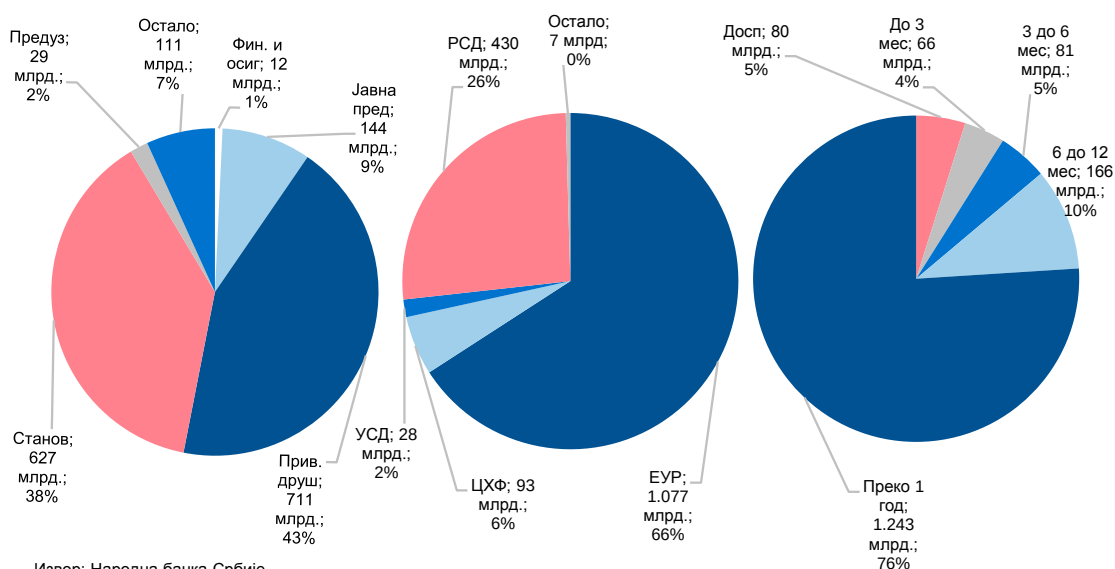
	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
Сектор финансија и осигурања	12.247	2.319	-10.680	23,4%	-46,6%
Јавни сектор	31.154	-3.600	-11.918	-10,4%	-27,7%
Јавна предузећа	144.374	-3.219	152	-2,2%	0,1%
Становништво	626.803	11.217	31.287	1,8%	5,3%
Привредна друштва	711.315	12.041	-10.025	1,7%	-1,4%
Страна лица и стране банке	15.054	-20.374	-8.597	-57,5%	-36,4%
Остали сектори	94.134	2.790	639	3,1%	0,7%
Укупни кредити	1.635.081	1.174	-9.142	0,1%	-0,6%

Извор: Народна банка Србије

Валутна структура кредита банкарског сектора Србије је и даље претежно девизно индексирана. На крају 2015. године, удео девизних и девизно индексираних кредита износи 73,7%. Доминантна валута индексације кредита у банкама у Србији је евро, са уделом од 65,9% (односно 89,4% у укупним нето девизним и девизно индексираним кредитима), следе кредити у швајцарским францима и америчким доларима са уделима од 5,7% (7,7% укупних нето девизних и девизно индексираних кредита) односно 1,7% (2,3% укупних нето девизних и девизно индексираних кредита), респективно. Кредити у швајцарским францима су у посматраном тромесечју забележили и релативни и номинални пад у односу на претходно тромесечје. На динарски портфолио се на крају децембра 2015. године односило 26,3% укупних нето кредита.

Посматрано по преосталој рочности, удео дугорочних кредита је повећан за 3 п.п. у односу на крај претходног тромесечја, тако да дугорочни кредити чине 76,0% укупних нето кредита.

Графикон 3.3. Структура кредита банкарског сектора
(у млрд РСД)
31. децембар 2015.

3.3.1. Проблематични кредити

Праћење нивоа и тренда проблематичних кредита (NPL) од велике је важности за идентификовање могућих проблема у наплати потраживања и праћење кредитног ризика, будући да ови кредити и са њима повезани индикатори представљају показатеље погоршања квалитета кредитног портфолија банкарског сектора. Такође, додатна анализа NPL у односу на извршене исправке њихове вредности, регулаторна резервисања и капитал даје увид у могућности банкарског сектора да апсорбује губитке који настају као последица NPL.

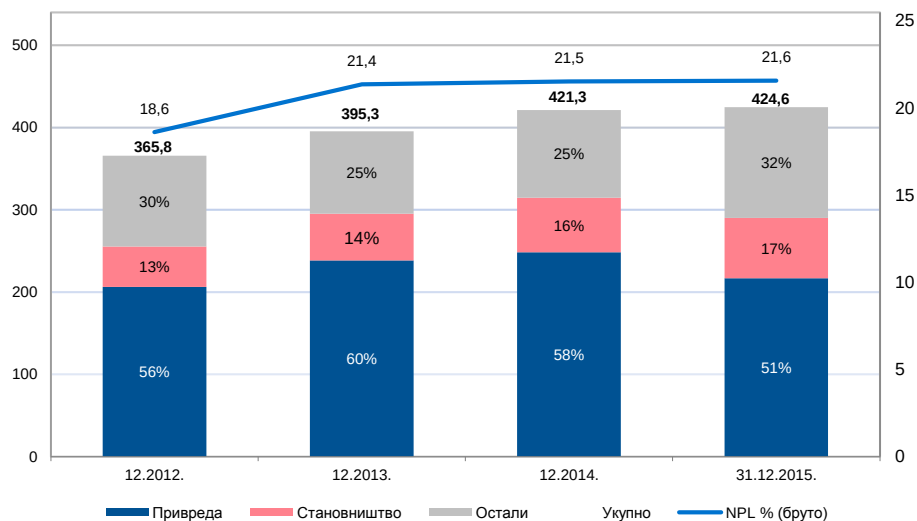
У складу с методологијом коју примењује Народна банка Србије, под NPL се подразумева стање укупног преосталог дуга сваког појединачног кредита (укључујући и износ доцње):

- по основу кога дужник касни са отплатом главнице или камате 90 и више дана од иницијалног рока доспећа;
- по коме је камата у висини тромесечног износа (и виша) приписана дугу, капитализована, рефинансирана или је одложено њено плаћање;
- по основу ког дужник касни мање од 90 дана али је банка проценила да је способност дужника да отплати дуг погоршана и да је отплата дуга у пуном износу доведена у питање.

Бруто проблематични кредити (NPL)

Укупни бруто NPL банкарског сектора су током четвртог тромесечја 2015. године смањени за 0,4 млрд дин. и на крају децембра износе 424,6 млрд дин.

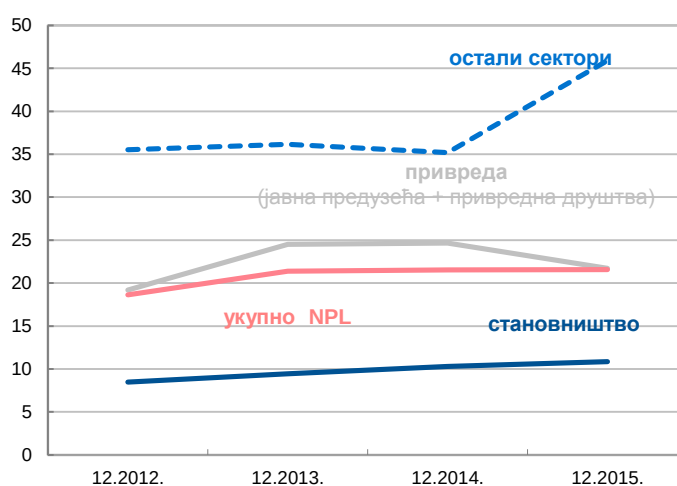
Графикон 3.3.1.1. Бруто проблематични кредити (NPL)
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

Учешће NPL у укупним бруто кредитима (показатељ бруто NPL) на крају децембра износи 21,6% што је за 0,4 п.п. мање у односу на крај претходног тромесечја. Посматрано по секторима, и даље се највећи део бруто NPL односи на привредна друштва (198,3 млрд. дин. на крају децембра 2015. године), мада је њихово учешће смањено са 49,4%, колико је износило на крају септембра, на 46,7% на крају децембра 2015. године. Следе нефинансијска правна лица у стечају (чији су NPL достигли 112,4 млрд дин. на крају децембра 2015. године, уз раст учешћа са 21,2% на 26,5%) и сектор становништва (са 73,4 млрд дин., уз пад учешћа са 17,4% на 17,3%).

Графикон 3.3.1.2. Показатељ бруто NPL кључних сектора
(у %)

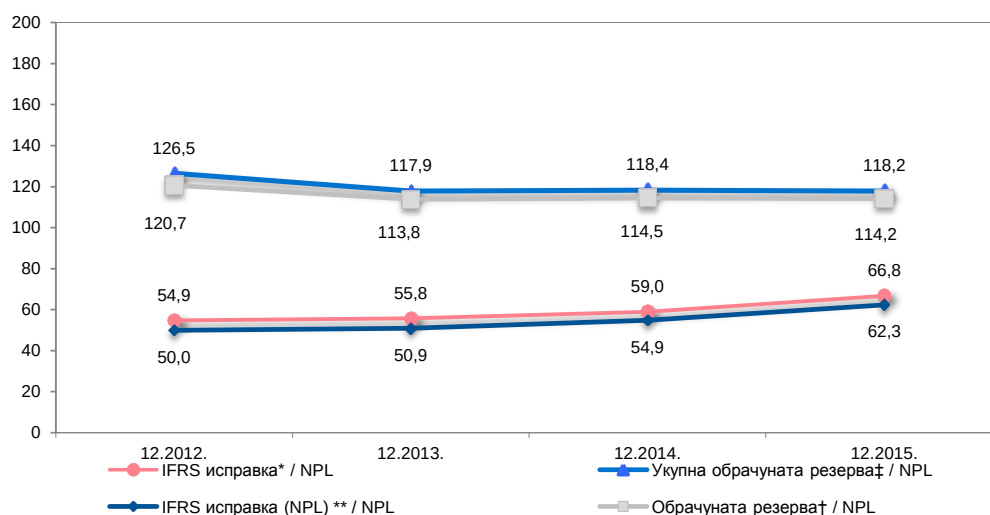

Извор: Народна банка Србије.

Покриће проблематичних кредита

На крају четвртог тромесечја 2015. године 114,2% укупних бруто проблематичних кредита је било покривено обрачунаом резервом за процењене губитке по билансним ставкама у складу са регулативом, а 62,3% исправкама вредности тих кредита извршеним у складу са међународним рачуноводственим стандардима.

Графикон 3.3.1.3. **Покриће проблематичних кредита**
(у %)

† Обрачуната резерва за процењене губитке по билансним потраживањима (тзв. *Loan loss reserve*);

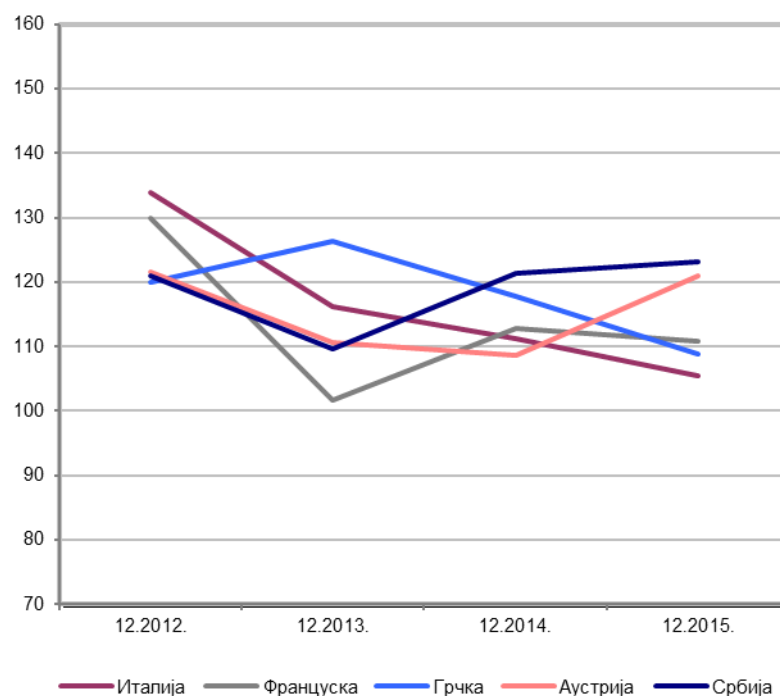
* Исправка вредности укупних кредита;

** Исправка вредности проблематичних кредита;

‡ Укупна обрачуната резерва за процењене губитке (биланс и ванбиланс).

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 3.3.1.4. Покриће* проблематичних кредита по земљама порекла власништва банака у Србији (у %)

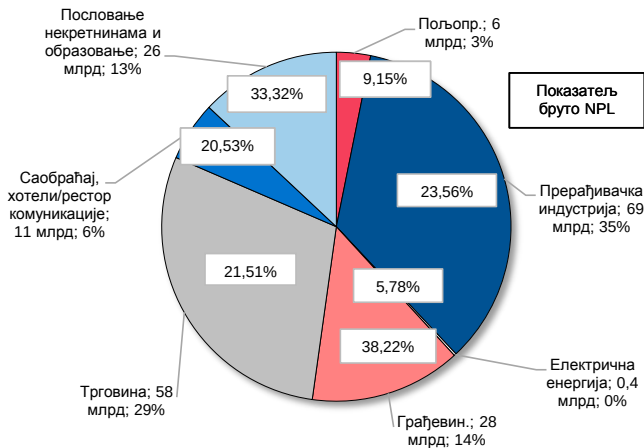
* резервисањима за билансну изложеност

Извор: Народна банка Србије.

Проблематични кредити привредним друштвима

Бруто проблематични кредити привредним друштвима на крају четвртог тромесечја 2015. године износе 198,3 млрд дин. и мањи су за 11,8 млрд дин. (за 5,6%) у односу на крај претходног тромесечја. Основни разлог смањења номиналног износа бруто NPL су делимичне или потпуне наплате кредита, уступања проблематичних кредита другим правним лицима, као и секторска прерасподела.

Графикон 3.3.1.5. Структура проблематичних кредита
привредних друштава
(31. децембар 2015.)

Табела 3.3.1.1. Промене нивоа бруто проблематичних кредита привредних друштава по кључним привредним гранама

(у мил РСД, у %)

	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
Прерађивачка индустрија	69.086	4.141	-10.806	6,4%	-13,5%
Трговина	58.062	-4.890	-3.950	-7,8%	-6,4%
Грађевинарство	27.770	-6.479	-8.381	-18,9%	-23,2%
Образовање и пословање некретношћу	25.799	-2.409	-3.231	-8,5%	-11,1%
Пољопривреда	6.257	-3.137	-3.595	-33,4%	-36,5%
Саобраћај, хотели/ресторани, комуник.	10.906	994	180	10,0%	1,7%

Извор: Народна банка Србије

Посматрано по привредним гранама, у укупним проблематичним кредитима привредних друштава и даље највећи удео имају прерађивачка индустрија (удео од 34,8% уз бруто NPL показатељ од 23,6%), трговина (удео од 29,3% уз бруто NPL показатељ од 21,5%) и грађевинарство (удео од 14,0% уз бруто NPL показатељ од 38,2%). Код свих грана, изузев код прерађивачке индустрије (која бележи пораст бруто NPL показатеља са 22,5% на 23,6%), је приметно смањење висине показатеља (код грађевинарства за чак 8,6 п.п.).

Табела 3.3.1.2. Показатељ бруто NPL-а за привредна друштва по гранама

(у %)

	31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде (п.п.)	
		30.09.2015	31.12.2014
Грађевинарство	38,2%	-8,6	-10,0
Пословање некретнинама и образовање	33,3%	-3,6	-5,3
Прерађивачка индустрија	23,6%	1,1	-2,0
Трговина	21,5%	-2,5	-1,7
Пољопривреда	9,1%	-5,2	-6,6
Саобраћај	20,5%	-0,4	1,4

Извор: Народна банка Србије

Проблематични кредити физичким лицима⁵

Учешће бруто проблематичних кредита физичких лица је испод просека укупног портфолија и на крају 2015. године износи 11,7%, што је за 0,3 п.п. ниже у односу на крај претходног тромесечја.

Проблематични кредити физичким лицима су на крају четвртог тромесечја 2015. године износили 88,2 млрд дин. и мањи су за 1,0 млрд дин. у односу на крај претходног тромесечја. Све врсте проблематичних кредита физичких лица су забележиле смањење осим готовинских и стамбених кредита.

Табела 3.3.1.3. Промене нивоа бруто проблематичних кредита физичким лицима по наменама

(у мил РСД, у %)

	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
Стамбени кредити	32.930	31	5.301	0,1%	19,2%
Готовински кредити	22.592	142	1.977	0,6%	9,6%
Кредитне картице	5.243	-147	-185	-2,7%	-3,4%
Минусни салдо по тек. рачунима	4.258	-99	245	-2,3%	6,1%
Потрошачки кредити	3.711	-76	-3	-2,0%	-0,1%

Извор: Народна банка Србије

⁵ Становништву, предузетницима, приватна домаћинства са запосленим лицима и регистровани пољопривредни произвођачи

Категорија кредита за стамбену изградњу има доминантан удео, како у кредитној активности према физичким лицима у којој учествују са 45,7%, тако и у износу бруто NPL који се односе на ова лица (37,3%). Следећи по значају су готовински кредити, са учешћем од 29,7% у укупним кредитима физичким лицима и 25,6% у укупним NPL ових лица.

Табела 3.3.1.4. Показатељ NPL-а за физичка лица по намени
(у %)

	31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде (п.п.)	
		30.09.2015	31.12.2014
Стамбена изградња	9,5%	-0,2	1,3
Готовински кредити	10,1%	-0,4	-0,4
Кредитне картице	14,2%	-0,4	-0,1
Минусни салдо по текућим рачунима	17,2%	1,3	1,4
Потрошачки кредити	22,8%	-0,7	-5,7

Извор: Народна банка Србије.

Највиши бруто NPL показатељ физичких лица на крају децембра 2015. године (22,8%) забележен је у категорији потрошачких кредита (чије је учешће у укупним кредитима датим физичким лицима 2,1% а у укупним NPL тим лицима 4,2%). Следе минуси по текућим рачунима са 17,2% (3,3% кредита, 4,8% NPL), кредитне картице са 14,2% (4,9% кредита, 5,9% NPL), готовински са 10,1%, док је код стамбених кредита овај показатељ најнижи и износи 9,5%.

Графикон 3.3.1.6. Структура проблематичних кредита физичким лицима
(31. децембар 2015.)

*Остали кредити = пољопривредна делатност, обављање других делатности, кредити за куповину аутомобила и остали кредити физичким лицима

Извор: Народна банка Србије.

4. ПАСИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

4.1. Структура извора средстава

Примарни извор финансирања банака у Србији чине примљени депозити⁶, са учешћем у укупној пасиви од 65,9%. Сопствени извори финансирања на крају четвртог тромесечја 2015. године учествују у пасиви са 20,3%, док примљени кредити чине 9,7% пасиве.

Табела 4.1. Промена кључних позиција пасиве банкарског сектора
(у мил РСД, у %)

	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
Депозити и остале обавезе	2.316.208	68.145	91.270	3,0%	4,1%
<i>према банкама, ДФО и централној банци</i>	325.493	-9.804	-27.747	-2,9%	-7,9%
<i>према другим комитентима</i>	1.990.714	77.948	119.017	4,1%	6,4%
Издате сопствене ХоВ и друга позајмљена средства	123	-1	-1.746	-0,4%	-93,4%
Субординиране обавезе	65.106	-1.841	-7.333	-2,8%	-10,1%
Резервисања	12.089	726	-235	6,4%	-1,9%
Акцијски и остали капитал	402.517	89	-22.294	0,0%	-5,2%
Добитак	60.595	-8.183	5.817	-11,9%	10,6%
Губитак	44.463	12.356	-9.284	38,5%	-17,3%
Резерве и нереализовани губици	200.434	-3.729	12.479	-1,8%	6,6%
Остало	35.215	-2.591	-8.317	-6,9%	-19,1%
Укупна пасива банкарског сектора	3.047.824	40.259	78.924	1,3%	2,7%

Извор: Народна банка Србије

Укупне обавезе банкарског сектора веће су за 64,4 млрд дин. (за 2,7%) у односу на крај трећег тромесечја 2015. године. Повећање нивоа обавеза превасходно је резултат пораста ставке Депозити и остале обавезе за 68,1 млрд дин. (за 3,0%).

Насупрот томе, укупан капитал банкарског сектора је у току четвртог тромесечја 2015. године смањен за 24,2 млрд дин. (за 3,8%), што је условљено сезонским погоршањем резултата карактеристичним за последњи квартал сваке године.

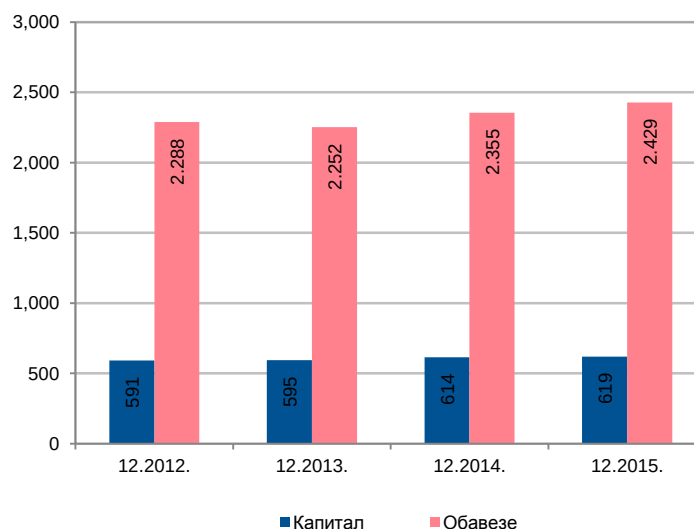
Рочна структура извора средстава банкарског сектора Србије није битније промењена, те и на крају четвртог тромесечја 2015. године дугорочни извори

⁶ Укључују трансакционе и остале депозите, као део ставки: Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци и Депозити према другим комитентима.

(обавезе са преосталим роком доспећа преко годину дана и капитал банака) чине 34,0% пасиве (на крају претходног тромесечја: 34,7%).

У погледу валутне структуре, током четвртог тромесечја 2015. године такође није било битнијих промена. На крају посматраног периода удео динарских извора финансирања (укључујући капитал) износио је 42,1%. Код девизног дела пасиве доминантна валута је евро, који чини 89,9% укупних девизних обавеза, док остатак већином чине обавезе у америчком долару (5,3%) и швајцарским францима (4,1%).

Графикон 4.1. Капитал и обавезе банкарског сектора
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

4.2. Депозити

Укупни депозити код банака на крају четвртог тромесечја 2015. године износе 2.009,6 млрд дин., што представља повећање за 88,1 млрд дин. (4,6%) у односу на крај трећег тромесечја 2015. године. На наведени раст у највећој мери је утицао пораст трансакционих депозита, и то девизних депозита становништва и динарских депозита привредних друштава.

На крају четвртог тромесечја 2015. године удео девизних и девизно индексираних депозита је 70,2%, при чему је доминантна валута евро, са уделом у укупним девизним и девизно индексираним депозитима од 89,5%. Остатак девизних депозита већином се односи на депозите у америчком долару (6,5%) и швајцарским францима (3,1%).

Краткорочно депонована средства чине већински део примљених депозита банака у Србији. Депозити по виђењу чине 51,4% укупних депозита, следе депозити са преосталом рочношћу до једне године са учешћем од 40,3% (од којих су преко 37% депозити са преосталом рочношћу од 6 до 12 месеци), док депозити са преосталом рочношћу преко годину дана учествују са свега 8,3% у укупним депозитима. Повећање учешћа у односу на претходно тромесечје је приметно код депозита по виђењу и дугорочних депозита (2,4 п.п. и 0,5 п.п. респективно).

Укупна штедња становништва⁷ је, у поређењу са стањем на крају претходног тромесечја, смањена за 2,8 млрд дин. (0,3%) и на крају четвртог тромесечја 2015. године износи 816,7 млрд дин. За разлику од девизне штедње (која чини 94,9% укупних штедних депозита становништва), која је у односу на крају претходног тромесечја смањена за 6,5 млрд дин., динарска штедња је забележила раст од 3,7 млрд дин. Упркос наведеном, њен удео у укупној штедњи становништва је и даље релативно скроман (5,1% на крају децембра 2015. године), али уз присутан тренд раста.

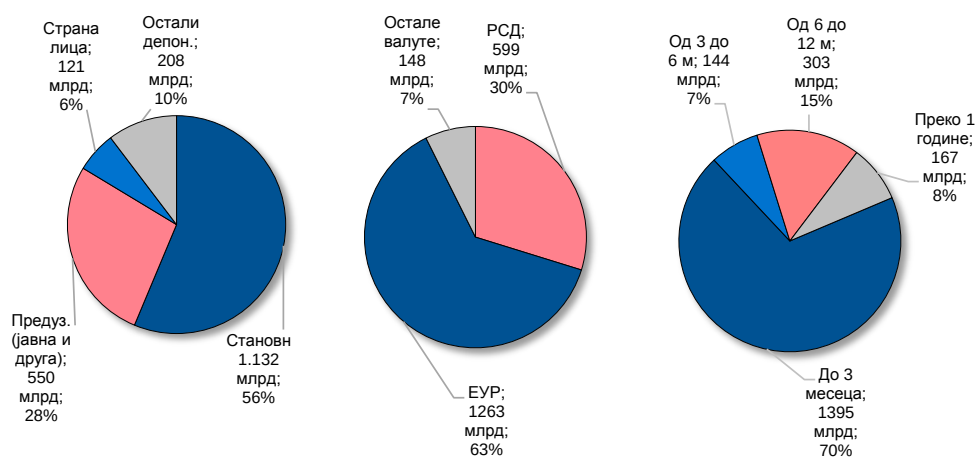
Табела 4.2. **Промене нивоа депозита**
(у мил РСД, у %)

	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
Сектор финансија и осигурања	59.186	3.598	292	6,5%	0,5%
Јавни сектор	30.975	-5.184	-9.293	-14,3%	-23,1%
Јавна предузећа	119.496	6.851	26.158	6,1%	28,0%
Становништво	1.131.475	35.338	36.023	3,2%	3,3%
Привредна друштва	430.108	47.158	45.458	12,3%	11,8%
Страна лица и стране банке	121.072	1.172	11.421	1,0%	10,4%
Остали сектори	117.332	-819	8.116	-0,7%	7,4%
Укупни депозити	2.009.643	88.113	118.174	4,6%	6,2%

Извор: Народна банка Србије.

⁷ Рачуни 402 и 502 из Контног оквира, Сектор 6 (домаћа физичка лица и страна физичка лица – резиденти)

Графикон 4.2. Структура депозита банкарског сектора Србије
(31. децембар 2015.)

Извор: Народна банка Србије.

4.3. Укупно кредитно задужење банака

Стање укупног кредитног задужења банкарског сектора је на крају четвртог тромесечја 2015. године износило 296,6 млрд дина, што представља пад у односу на претходно тромесечје за 15,0 млрд дина (4,8%). Смањење је забележено у свим категоријама примљених кредита – стање „overnight” кредита је смањено за 7,4 млрд дина, примљених кредита за 7,2 млрд дина, а осталих финансијских обавеза за 0,4 млрд дина.

Табела 4.3. Промена нивоа кредитног задужења банака
(у мил РСД, у %)

	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
„overnight“	38.824	-7.390	-1.880	-16,0%	-4,6%
примљени кредити	251.296	-7.257	-22.009	-2,8%	-8,1%
остале финансијске обавезе	6.447	370	-1.342	-5,4%	-17,2%
Укупни узети кредити	296.567	-15.017	-25.231	-4,8%	-7,8%

Извор: Народна банка Србије.

Највећу појединачну ставку у укупним кредитним задужењима представљају примљени кредити (доминантно од матица и међународних финансијских институција) са уделом од 84,7% (на крају претходног тромесечја: 83,0%), затим обавезе по „overnight“ кредитима са 13,1% (на крају претходног тромесечја: 14,8%) и остале финансијске обавезе са 2,2% (непромењено учешће у односу на претходно тромесечје).

Посматрано по преосталој рочности, повећано је учешће дугорочних обавеза (преостале рочности преко једне године), које је на крају децембра 2015. године износило 69,8% (крај претходног тромесечја: 65,6%). У оквиру дугорочних обавеза најзаступљеније су обавезе са роком од 2 до 5 година (непромењено учешће од 50,6% у дугорочним кредитним задужењима). Учешће доспелих обавеза, обавеза без уговореног рока доспећа и обавеза са преосталим роком доспећа до 30 дана је смањено на 15,7% (крај претходног тромесечја: 17,5%), док је учешће обавеза са рочношћу преко 30 дана до једне године смањено на 14,5% (крај претходног тромесечја: 16,9%).

Преовлађујућа валута задужења је евро, која са 248,0 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 249,3 млрд дин.) чини 83,6% укупних кредитних задужења. Обавезе у динарима које износе 24,1 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 34,4 млрд дин.) чине 8% укупних кредитних задужења, док банке у швајцарским францима дугују 23,1 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 26,0 млрд дин.), што је 7,8% укупних кредитних задужења.

4.4. Обавезе према иностранству

Тенденција смањења укупног кредитног задужења банкарског сектора у иностранству присутна од трећег тромесечја 2013. године настављена је и у текућем тромесечју. На крају четвртог тромесечја 2015. године укупан дуг банака према иностранству по кредитним пословима био је на нивоу од 195,9 млрд дин. и смањен је за 14,1 млрд дин. (7,7%) у односу на претходно тромесечје, пре свега услед смањења обавеза по примљеним кредитима. Задржан је висок степен концентрације у овом сегменту, јер се на првих пет банака по износу кредитног задужења према иностранству односи 70,5% целокупног износа тог задужења.

Табела 4.4. Промена нивоа кредитног задужења банака у иностранству
(у мил РСД, у %)

	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
„overnight“	5.157	1.923	5.157	59,5%	
примљени кредити	189.796	-15.817	-35.317	-7,7%	-15,7%
остале финансијске обавезе	921	-204	-460	-18,1%	-33,3%
Укупни узети кредити	195.874	-14.098	-30.620	-6,7%	-13,5%

Извор: Народна банка Србије.

Дугорочни кредити доминирају у рочној структури задужења у иностранству са учешћем од 75,1% (на крају претходног тромесечја: 73,1%).

Валутна структура кредитног задужења у иностранству је, у односу на претходно тромесечје, благо померена у корист евра имајући у виду да је 88,4% кредитног задужења у иностранству у еврима, а 11,5% у швајцарским францима (на крају претходног тромесечја: 87,6%, односно 12,1%, респективно).

Присутно је смањење свих категорија активе и пасиве у швајцарским францима и поред депрецијације динара у односу на швајцарски франак за 2,8% у четвртом тромесечју 2015. године.

4.5. Субординиране обавезе

Укупне субординиране обавезе банака у Србији су на крају четвртог тромесечја 2015. године износиле 64,9 млрд дин., што је за 1,6 млрд дин. (2,4%) мање у односу на крај претходног тромесечја. У 2015. години укупне субординиране обавезе су смањене за преко 10%.

Рочна структура субординираних обавеза је неповољнија у односу на крај претходног тромесечја – наиме, смањен је удео обавеза са преосталом рочношћу од две до пет година и на крају децембра 2015. године оне чине 39,6% (крај претходног тромесечја: 46,1%), при порасту учешћа субординираних обавеза до једне године (са 31,9% на 35,7%).

Обавезе уговорене у еврима су чиниле 91,2% задужења, обавезе у швајцарским францима 8,1%, док је преосталих 0,7% било у динарима.

Иако је током 2015. године приметан пад степена концентрације у делу субординираних обавеза, и овог тромесечја је била присутна висока концентрација, будући да се од укупно 19 банака које имају ове обавезе, на прве две банке по висини субординираних обавеза односило 38,2% свих субординираних обавеза банкарског сектора, а на првих пет банака чак 66,3%.

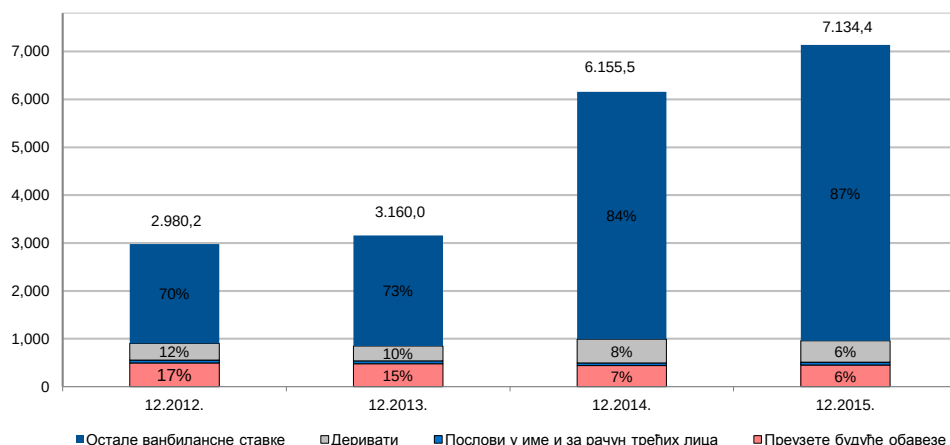
Имајући у виду регулаторна ограничења за укључивање субординираних обавеза у допунски, односно регулаторни капитал, од укупних субординираних обавеза банке су у допунски капитал због наведених ограничења могле да укључе свега 38,6%.

5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

На крају четвртог тромесечја 2015. године укупне ванбилансне ставке на нивоу банкарског сектора износе 7.134,4 млрд дин. и њихов ниво је незнатно повећан у односу на крај претходног тромесечја (за 0,6%), и то првенствено по основу повећања неризичних ванбилансних ставки. Наиме, највећи део ванбилансних ставки (90,8%) односи се на неризичне позиције (примљена материјална средства обезбеђења, примљене гаранције и друга јемства за измирење обавеза дужника банке, кастоди послове и осталу ванбилансну активу).

Ванбилансне позиције и даље остају највише концентрисан сегмент пословања банака у Србији, с обзиром да је на крају посматраног периода банка са највећим износом ванбилансних ставки учествовала са 23,5% у укупним ванбилансним ставкама банкарског сектора, док је првих пет банака по овом критеријуму чиниле су 58,6%. Концентрација је још израженија код потраживања по дериватима и датим гаранцијама и другим јемствима, у којима првих пет банака учествује са 77,0% и 65,6% од укупних ових ванбилансних ставки банкарског сектора Србије.

Графикон 5.1. Ванбилансне ставке
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

Део ванбилансних ставки који се класификује (односно који се сматра ризичним) на крају четвртог тромесечја 2015. године је износио 655,2 млрд дин. (повећање за 45,5 млрд дин. односно 7,5%).

На крају четвртог тромесечја 2015. године преузете будуће обавезе⁸ износиле су 452,7 млрд дин. (повећање за 29,2 млрд дин. односно 6,9% у односу на крај претходног тромесечја) и чиниле су 6,3% укупних ванбилансних ставки (крај претходног тромесечја: 6,0%).

Табела 5.1. Промене нивоа ванбилансних позиција банкарског сектора Србије
(у мил РСД, у %)

	износ 31.12.2015.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30.09.2015.	31.12.2014.	30.09.2015.	31.12.2014.
Дате гаранције и друга јемства	271.007	7.773	3.289	3,0%	1,2%
Потраживања по дериватима	446.669	6.780	-46.359	1,5%	-9,4%
Преузете и остале неопозиве обавезе	181.717	21.426	6.982	13,4%	4,0%
Хартије од вредности примљене у залог	148.104	-1.737	-67.215	-1,2%	-31,2%
Јемства за обавезе	84.644	3.244	759	4,0%	0,9%
Друга ванбилансна актива	5.917.913	33.252	1.057.489	0,6%	21,8%

Извор: Народна банка Србије.

⁸ Дате гаранције и друга јемства, преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане и остале преузете неопозиве обавезе.

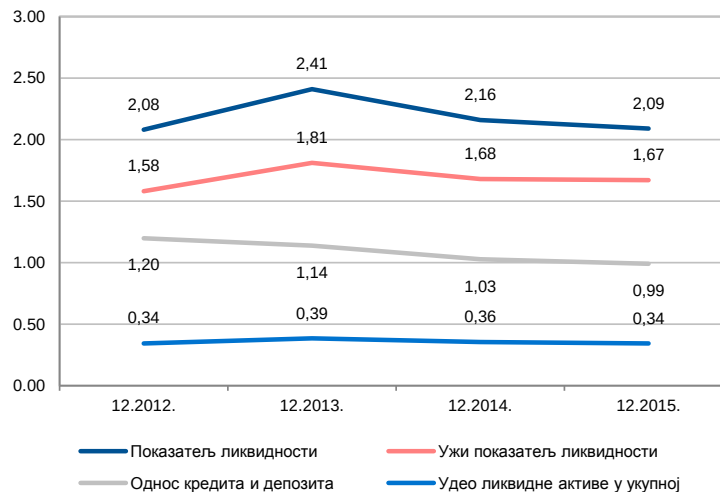
6. ЛИКВИДНОСТ БАНАКА

Банкарски сектор Србије карактеришу изузетно високи нивои ликвидности према свим референтним критеријумима. На крају четвртог тромесечја 2015. године просечан месечни показатељ ликвидности банака износи 2,09, што представља смањење у односу на претходно тромесечје када је износио 2,34. И поред смањења, показатељ је знатно изнад прописаног минимума од 1,0. Ужи показатељ ликвидности је такође забележио смањење са 1,89 на 1,67 (прописани минимум је 0,7).

Удео ликвидне aktive у укупној билансној активи банкарског сектора је последњих година стабилан и креће се у распону између 30% и 40% (на крају четвртог тромесечја 2015. године износио 34,3%).

На крају четвртог тромесечја 2015. године стање пласмана банака Народној банци Србије по репо трансакцијама износило је 30,6 млрд дин. Истовремено је увећан портфолио државних хартија од вредности за 50,4 млрд дин., па крајем четвртог тромесечја 2015. године износи 536,3 млрд дин. Удео динарских хартија од вредности је повећан и на крају четвртог тромесечја износи 61,1% (на крају трећег тромесечја 2015. године је износио 59,2%).

Графикон 6.1. Показатељи ликвидности банкарског сектора

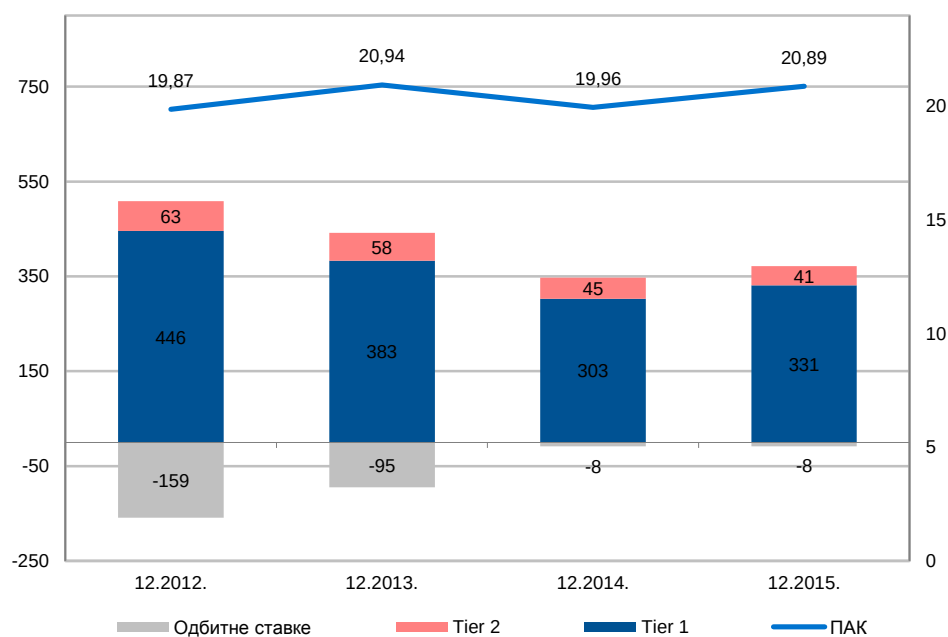

Извор: Народна банка Србије.

7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА

Банкарски сектор у Србији је адекватно капитализован, како са становишта оствареног нивоа показатеља адекватности капитала, тако и са становништва структуре регулаторног капитала. На крају четвртог тромесечја 2015. године показатељ адекватности капитала за банкарски сектор Србије износи 20,89%, што је далеко изнад регулаторног минимума (12%), као и минимума по Базелским стандардима (8%).

Графикон 7.1. **Регулаторни капитал и ПАК***
(у млрд РСД, ПАК у %)

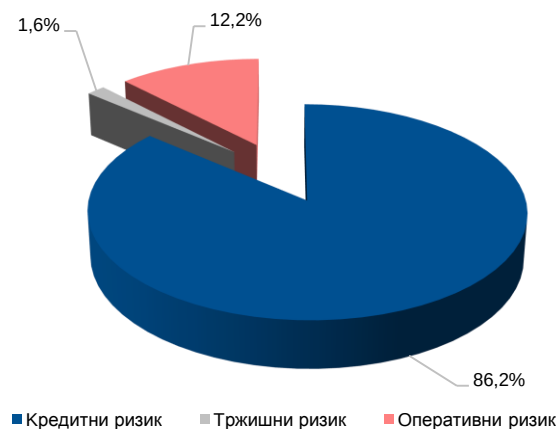

* ПАК = Регулаторни показатељ адекватности капитала

Извор: Народна банка Србије.

Показатељ адекватности капитала на крају четвртог тромесечја је незнатно (за 0,33 п.п.) смањен у односу на крај претходног тромесечја, и то услед снажнијег раста укупних капиталних захтева који су повећани за 3,4% у односу у односу на раст регулаторног капитала који је износио 1,8%.

Графикон 7.2. **Капитални захтеви**
(у %)
31. децембар 2015.

Извор: Народна банка Србије.

У структури капиталних захтева доминира капитални захтев за кредитни ризик чије учешће је већ годинама стабилно и креће се на нивоу од око 86%, следи оперативни ризик са око 12%, док је учешће тржишних ризика занемарљиво.

Регулаторни капитал се највећим делом (90%) састоји од најквалитетнијег, тзв. основног капитала, док је удео допунског капитала 10%. Током целе 2015. године присутан је тренд благог повећања учешћа основног капитала.

Основни капитал банкарског сектора (пре умањења за припадајући део одбитних ставки од регулаторног капитала) је на крају четвртог тромесечја 2015. године износио 330,9 млрд дин. и већи је за 9,3 млрд дин. (2,9%) у односу на крај претходног тромесечја.

Највећи позитиван утицај на повећање основног капитала у четвртом тромесечју је имало ослобађање 26,9 млрд дин. по основу смањења потребне резерве за процењене губитке по основу кредитног ризика.

Допунски капитал банкарског сектора (пре умањења за припадајући део одбитних ставки од регулаторног капитала), који се претежно састоји из субординираних обавеза (61%) и ревалоризационих резерви (34%), смањен је у односу на крај претходног тромесечја за 3,0 млрд дин. (6,9%) на ниво од 40,9 млрд дин. Настављен је тренд смањења субординираних обавеза које задовољавају услове за укључивање у допунски капитал (за 4,2 млрд дин.), док су ревалоризационе резерве и овог тромесечја повећане (за 1,0 млрд дин.). Након умањења за преостале прописане одбитне ставке од основног капитала,

преостали допунски капитал износи 37,1 млрд дин. и мањи је за 2,9 млрд дин. (7,3%) у односу на крај претходног тромесечја.

*Leverage*⁹ рацио банака је и даље на веома повољном нивоу, иако је смањен за 1,08 п.п. у односу на крај претходног тромесечја. На крају четвртог тромесечја 2015. године рачуноводствени билансни капитал (од којег 65,0% представља најквалитетнији акцијски капитал) је износио 20,31% билансне суме банака.

⁹ Показатељ односа рачуноводственог (билансног) капитала и билансне активе банака

8. ДЕВИЗНИ РИЗИК

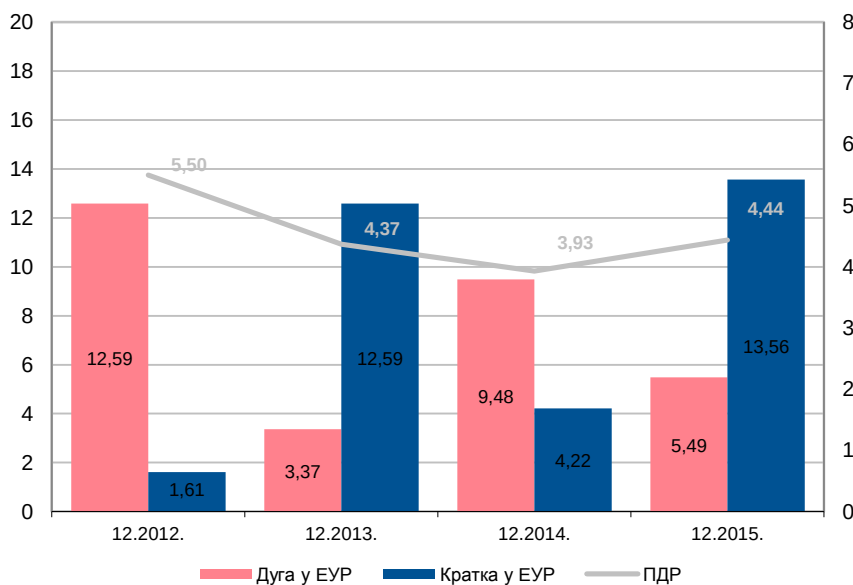
На крају четвртог тромесечја 2015. године банкарски сектор Србије је исказао кратку отворену девизну позицију у укупном износу од 16,1 млрд динара (без позиције у злату). Децембар је једини месец у 2015. години који су банке завршиле са нето кратком девизном позицијом, а као резултат нето кратке отворене девизне позиције, и то у еврима, у делу нето форвард позиције.

Промена је забележена највећим делом код банака које су обухваћене посебним дијагностичким испитивањима као последица рекласификације и/или корекције исправки вредности.

Од најважнијих валута, банке у Србији су 31.12.2015. године пословале са нето дугом позицијом у америчким доларима (2,85 млрд динара) док у еврима и швајцарским францима (13,56 и 2,21 млрд динара, респективно) имају нето кратку позицију.

Показатељ девизног ризика банкарског сектора је на нивоу од 4,44%.

Графикон 8.1. Квартални преглед дуге и кратке девизне позиције за ЕУР и показатељ девизног ризика (у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

У оквиру своје регулаторне надлежности у области контроле пословања банака Народна банка Србије је током четвртог тромесечја 2015. године донела следеће подзаконске акте:

На својој седници од 28. децембра 2015. године, Извршни одбор Народне банке Србије усвојио је **Одлуку о изменама Одлуке о извештавању банака** („Службени гласник РС“, бр. 111/2015), у циљу унапређења система извештавања о проблематичним кредитима, а у складу са Акционим планом Народне банке Србије за спровођење Стратегије за решавање проблематичних кредита. Овом одлуком, измењени су постојећи обрасци и уведен је нови образац у циљу добијања података од банака који се односе на праћење обрачунатих камата по основу проблематичних кредита као и на покривеност проблематичних кредита средствима обезбеђења.